

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО РОЗРОБЛЕННЯ СТАНДАРТІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ СЬОГОДЕННЯ

Масліч С. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти (м. Біла Церква Київської обл.)

Сучасний ринок праці потребує кваліфікованих робітничих кадрів, здатних швидко реагувати на зміни, що відбуваються у виробництві та сфері послуг. Водночас якість підготовки кваліфікованих робітників відображає рівень сформованості їхньої професійної компетентності. Основним документом, за яким відбувається підготовка здобувачів освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О), є освітній стандарт. Наразі розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти (П(ПТ)О) відбувається на основі компетентнісного підходу. У наукових дослідженнях В. Радкевич слушно зауважує, що компетентнісний підхід є «важливим концептуальним підґрунтям реалізації нової системи принципів визначення цілей професійно-технічної освіти, відбору і структурування змісту навчального матеріалу, організації освітнього процесу й оцінювання освітніх результатів з метою досягнення достатньо майбутніми робітниками високого рівня знань, досвіду, обізнаності для здійснення професійної діяльності» й визначає його суть як «метод моделювання результатів професійно-технічної освіти, їх представлення у вигляді норм якості підготовки кваліфікованих робітників» [1, с. 8].

Кваліфіковані робітники повинні володіти ключовими, загальними та професійними компетентностями, а їх формування та розвиток мають відбуватися у ЗП(ПТ)О, де проходить їхня підготовка. Якщо говорити про ключові компетентності, вони зазвичай набуваються упродовж строку усієї освітньої траєкторії й корелюються з ключовими компетентностями для навчання впродовж життя, визначеними Рамковою програмою ЄС щодо оновлених ключових компетентностей. У 2018 році Європейським парламентом та Радою Європейського Союзу такими компетентностями визначено:

грамотність (Literacy competence), мовну компетентність (Languages competence), математичну компетентність та компетентність у науках, технологіях та інженерії (Mathematical competence and competence in science, technology and engineering), цифрову компетентність (Digital competence), особисту, соціальну та навчальну компетентність (Personal, social and learning competence), громадянську компетентність (Civic competence), підприємницьку компетентність (Entrepreneurship competence), компетентність культурної обізнаності та самовираження (Cultural awareness and expression competence) [2]. При опануванні робітничих професій формування та розвиток ключових компетентностей, як приклад, може відбуватися при вивченні предметів «Іноземна мова професійного спрямування», «Інформаційні технології», «Професійна етика та психологія», «Основи правових знань», «Основи галузевої економіки та підприємництва», «Енергоефективність та енергоменеджмент» тощо.

Окрім загальних та професійних компетентностей у робочі навчальні плани для підготовки кваліфікованих робітників за стандартами П(ПТ)О на основі компетентнісного підходу здебільшого вносять і додаткові компетентності. Перелік навчальних предметів, при вивченні яких у здобувачів освіти ДПТНЗ «Вінницьке вище професійне училище сфери послуг» формуються додаткові компетентності, представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Перелік навчальних предметів, спрямованих на формування додаткових компетентностей

Професія	Навчальні предмети, спрямовані на формування додаткових компетентностей
Агент з організації туризму.	«Виробничо-технологічна діяльність готелів»
Адміністратор	«Організація виробничої діяльності ресторанів»
Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів»	«Іноземна мова професійного спрямування» «Основи організації сучасного автосервісу»
Кухар	«Українська кухня»

Оператор з обробки інформації та програмного забезпечення	«Техніка пошуку роботи» «Безпека інформаційних мереж та систем» «Основи алгоритмізації та програмування»
---	--

Визначення необхідності у формуванні додаткових компетентностей повинно відбуватися у співпраці з роботодавцями, адже кожне підприємство, як і кожний регіон, має свою специфіку. Важливо, щоб професійні компетентності узгоджувалися з трудовими функціями майбутньої професійної діяльності.

Варто зазначити, що оновлення освітніх стандартів повинно носити системний характер. Це пов'язано зі змінами у виробництві, сфері послуг, впливом цифрових технологій на усі сфери життєдіяльності людини. Відповідно до нормативних документів, періодичність оновлення освітніх стандартів, і як наслідок, навчальних планів та освітніх програм здійснюється не рідше, ніж один раз на 5 років.

Безумовно, професійна підготовка на засадах компетентнісного підходу – пріоритетний напрям підготовки майбутніх кваліфікованих робітників, якість підготовки яких забезпечується низкою факторів, серед яких вагому роль відіграє компетентнісний підхід до розроблення освітніх стандартів.

Список літератури

1. Радкевич В. О. Компетентнісний підхід до розроблення державних стандартів професійно-технічної освіти. *Професійно-технічна освіта*. 2012. № 3. С. 8–10.

2. Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning. *European Education Area. Quality education and training for all*. URL: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/key-competences> (дата звернення: 26.09.2023)

